

Izhaja trikrat na teden v šestih izdanih, in sicer: vsak torek, četrtek in soboto, zjutraj izdane opoldne, večerno izdane pa ob 3. uri popoldne, in stane z uredniškimi izrednimi prilagami ter s „Kazipotom“ ob novem letu vred po pošti prejemana ali v Gorici na dom pošiljana:

Vse leto 13 K 20 h, ali gl. 6-60
pol leta 6 „ 60 „ 3-30
četrť leta 3 „ 40 „ 1-70
Posamične številke stanejo 10 vin.

Naročnino sprejema upravništvo v Gosposki ulici št. 11 v Gorici v „Goriški Tiskarni“ A. Gabršček vsak dan od 8. ure zjutraj do 6. zvečer; ob nedeljah pa od 9. do 12. ure. Na naročila brez dopolne naročnine se ne odzramo.

Oglaš in poslanice se računijo po peti vrstah, če tiskano 1-krat 8 kr., 2-krat 7 kr., 3-krat 6 kr. vsaka vrsta. Večkrat po pogodbi. — Večje širke po prostoru. — Reklame in spisi v uredniškem delu 15 kr. vrsta. — Za obliko in vsebino oglasov odklanjamo vsako odgovornost.

Naročnino in oglase je plačati loco Gorice.

SOČA

•Vse za omiko, svobodo in napredek! — Dr. K. Lavrič.

Uredništvo

se nahaja v Gosposki ulici št. 7 v Gorici v I. nadst. Z urednikom je mogoče govoriti vsaki dan od 8. do 12. dopoldne ter od 2. do 5. popoldne; ob nedeljah in praznikih od 9. do 12. dop. Upravništvo se nahaja v Gosposki ulici št. 11.

Dopisi naj se pošiljajo le uredništvu.

Naročnina, reklamacije in druge reči, katere ne spadajo v delokrog uredništva, naj se pošiljajo le upravništvu.

„PRIMOREC“

izhaja neodvisno od „Soče“ vsak petek in stane vsako leto 3 K 20 h ali gl. 1-60.

„Soča“ in „Primorec“ se prodajata v Gorici v tobakarni Schwarz v Solški ulici in Jellersitz v Nunski ulici; — v Trstu v tobakarni Lavrenčič na trgu della Caserma in Pipan v ulici Ponte della Fabbra.

Odgovorni urednik in izdajatelj Ivan Kavčič v Gorici.

(Večerno izdanje.)

•Gor. Tiskarna A. Gabršček (odgov. Iv. Meljavec) tiska in zal.

Trgovska in obrtna zbornica.

Piše A. G—k.

III.

Iz prvih dveh člankov je prejasna nakana, katero so imeli vedno pred očmi in v srcu sestavljalec novega volilnega reda. Živimo v dobi, ko povsod po svetu volilno pravico razširjajo; tukaj so jo pa še bolj omejili nego v prejšnjih dobah, ko je bila večina izključena od vpliva pri volitvah. Namesto da bi šli z volilnim censusom od 6 na 4 K, so ga povišali na 8. — Vrhu tega bo volila prva obrtna kategorija 6 udov, druga 4, tretja tudi 6.

Iz vsega tega je jasno, da je bil edini smoter ta: ne pustiti Slovencev niti v toliko blizu, da bi zmagali vsaj v jedni kategoriji.

Morda se je ta namen posrečil za.... neko število let. Potem se že kaj zmislijo, da si obdrže absolutno gospodstvo, ko bi Slovenci prišli i po tem volilnem redu lahko do uspehov ob volitvah. Ako Slovenci ne bomo imeli boljših poslancev v deželni zboru, marveč večino klerikalnih kimavcev, in na Dunaju obeh zastopnikov odločne narodno-napredne stranke, potem smo lahko gotovi, da bo še nadalje veljalo načelo: Slovenci nimamo ničesa iskati v trgovinski in obrtni zbornici.

Že ta nevspeh si lahko zapiše naše ljudstvo za uho in globoko v srce pa premišlja korist in blagor, ki ga imamo od klerikalnih poslancev, kateri so junaki le v zdražbarstvu v domači hiši, nasproti Italijanom in vladi pa so brez veljave, brez moči, brez ugleda.

Slovenci se udeležimo letošnjih volitev. Ako drugih uspehov ne bo, bodo vsaj namestniki Slovenci. Pa tudi to je veliko vredno, da se naši trgovci in obrtniki vadijo v izvrševanju te svoje volilne pravice. V par volitvah bodo poznali iz poukov in razgovorov novi volilni red in razne določbe volilnega postopka, ki so sicer precej čudne, nekatere naravnost gorostasne. Tako n. pr.

V deželi neverjetnosti.

(Nadaljuje Ahasver.)

To so Vam mojstri naši klerikavci! V vsaki stroki so izvežbani; zdaj rešuje eden, najbrže kak bližji sorodnik Homunculusov seve po duhu, socialno vprašanje v „Primorskem Listu“, da se celo neumni vrabci krohotajo po strehah, zdaj se pa napoti „klapa“ kavcev na lov, kjer postreljajo cele črede kozlov, s katerimi zalagajo potem duševne shrambe svojih „bravcev“. Komaj pa pride prijetna pomlad v deželo, so pa že pri vrtnarstvu, sade, zalivajo, goje in gnoje (s Tomaževo žindro?) take cvetke, da mora vsak opozovalec kar častitati tem diplomiranim vrtnarjem. Tu Vam ponuja Ahasver velik sopek teh cvetok, katero sem virgal z nedovoljenjem visokocastitega kardinalskega ordinarijata na klerikalnem vrtu in katere dicitjo kot pravi „unicum“ muzej „dežele neverjetnosti“.

Prva in skoraj najlepša cvetka je in ostane goriska „čitalnica“, ki je bila izročena spretnemu varstvu odličnega vrtnarja A. Santelna. Negoval, zalival in varoval jo je pred liberalnim mrazom tako, da je izgubila celo svojo slovensko barvo in ime, ter se prekrstila v „Tschithalmitza“ in „Cittalniza“, kajti prej slišiš osla živžgati, kakor pa pri čitalničnih koncertih slovensko besedo. Slovenski

je monstrum prve vrste, da imajo i pasivno volilno pravico v volilnih kategorijah le oni, ki imajo v isti kategoriji tudi aktivno volilno pravico. Zaradi tega smejo n. pr. volilci v 1., 2. ali 3. obrtnem razredu voliti zastopnike le — izmed sebe v tistih kategorijah. Težave so s temi določbami še večje, volilna pravica je i tu znatno omejena! — Pri postavljanju kandidatov je torej jedna velika sitnoba in težava več! Treba še vedeti, da 12 udov mora stanovati v Gorici! Katerih 12, ako sta dve stranki in se jedna udeležiti volitev le v nekaterih kategorijah ter — zmaga?!

Opozorjam torej vse trgovce in obrtnike, ki plačujejo pridobnino od 8 K višje, da morajo dobiti po županstvu volilno legitimacijo in glasovnico. Vse gg. župane v deželi pa prosim, da se nobena legitimacija ne zgubi. Vse daljne migljaje dobé v posebni okrožnici.

Ako bi imela italijanska stranka kaj smisla za miren razvoj interesov, katere mora zastopati trgovinska in obrtna zbornica, ako noče i tu boja na življenje in smrt, bi morala sama misliti na primerno zastopstvo Slovencev. Toda tolike treznosti ni pričakovati na italijanski strani. Kakor bo morala, tako se ji bo vračalo, tega si jo lahko gotova. In s tem zaključujem.

Dopisi.

Z Vipavskega. — Namenil sem se zopet nekoliko povedati, kako da se je naše napredno ljudstvo začelo gibati. Znamenja tega gibanja so zbori naših bralnih in pevskih društev, katera so se že odzvala namenu skupnega zborovanja bralnih in pevskih društev ajdovskega okraja dne 16. februarja 1902. Ravno tako kakor bralno društvo je začelo dobro delovati „Vinarsko in sadjarsko društvo“ za Velike Žablje - Dobravlje, katero je ravnokar ustanovljeno začelo prirejati koristna predavanja in shode, na katerih se naše ljudstvo pouči pomagati si v kmetijskem gospodarstvu. In veselje mora navdajati vsa-

jezik ni več „nobel“, ko ga govori vsaka hribovska dekla. Sicer je francoščina pravi salonski jezik, toda znati ga je treba. Temu se pa lahko pomore, saj se že dobi kakega „ofcirja“ ali pa „inženirja“, ki bi iz hvaležnosti za izborni vžitek pri promenadnih koncertih gotovo rad prevzel vodstvo in pouk francoskega jezika in novoustanovljenem kurzu.

Drugo cvetko je vsadil Ciril Metod Vuga, društveni tajnik, na prvem občnem zboru slov. kat. pol. in gosp. društva za kobarški okraj v svojem govoru, ko je trdil, da to društvo ni mrtvo-rojeno dete, da je junak, ki šteje 509 glav, ki hodi s 1018 nogami. S to trditvijo je rešil čast svojega društva. Poudarjal je, da imajo vsi udje glave, ker drugače bi bil marsikdo prepričan, da deluje društvo, kakor že vsako klerikalno, brez glave. Sicer pa ni to nobena posebna prednost, moj Bog, saj imajo celo telata in kozlički glave, pa oni da bi je ne imeli. Bolj važno je vprašanje, ali so glave vsilivi, v katerih je nakopičena slama, ali imajo možgane v sebi? Kar se pa tiče drugega števila, je razvidno, da so klerikalni Kobaridci res srečni in zdravi ljudje, ker nobenemu ne manjka noga. Ko bi imel prešiček toliko nog, kolikor jih ima to kler. društvo, bi bili mi dobro preskrbljeni s „pršuti“ za bližajoče se velikonočne praznike.

Malo časa je dr. Srebrnič na goriskem gimnaziju, pa že je pokazal, da je mnogo

kega rodoljuba, ko vidi, s kako vnmemo se pri teh shodih ljudstvo sporazumno pogovarja ter poslušajo svoje voditelje in učitelje, kateri z vso vnmemo delujejo za to, da bi prišli do spoznanja, da si moramo v prvi vrsti sami pomagati, ako hočemo priti do blagostanja. Ne malo opravila pri tem imajo naši gg. učitelji, katerim gre čast zato, posebno g. učitelju Vugi iz V. Žabelj in g. Možini z Brjij, kateri ne izostane skoro od nobenega takega predavanja. Tako pa ima toliko več poguma ljudstvo do delovanja ter spoznava svoje prave prijatelje, kateri mu hočejo pomagati.

Dozdeva se človeku po teh sporazumljenjih in združevanju, kakor da je vse ena hiša in en gospodar, to je socialna ideja, malo se sliši več klerikalizem in liberalizem si metati drug drugemu v oči; le vedno se pobiva te besede in največkrat se sliši: proč s to boleznijo današnjega časa, mi hočemo mirno in združeno delovati in si gospodarsko pomagati; s tem premagamo svoje politične sovražnike. Slavna uredništva naprednih listov pa prosim, da bi tej ljudski volji in organizaciji na strani stala ter jim pomagala, da bodo vstrajali v tej organizaciji in misljenju, da se odpravi škodljivo svetohlinstvo ter nastane zopet med stanovi kakor med trgovcem, obrtnikom in kmetom sporazumljenje in prava narodna delavnost. V to pomozi Bog!

S Srpenca. — V 11. števil. „Prismojenca“ so dali naši „kavci“ — boljše naš nunc, duška svojeje jezici, katera ga muči od zadnje volite volil. moža. Očita nam, da smo zmagali s „pijančki“. — Ha! ha! kdo se ne smeje? — Da, izvrstno ste jo pogodili! Vsakemu srpenškemu kratkohladnežu bi bilo znano, ko bi o tem vedel, da ste jo umeril prav po lastnem kopitu. Se ve, če je kdo izmed naših kedaj dobre volje, mu Vi to že zavidate! Ko bi mi ne znali bolje zavisti krotiti od Vas, bi imeli priliko v tej zadevi vsak dan posluževati se je. A prav to je znamenje, da smo mi naprednjaki na pravi poti. Vprašamo pa vendar Vas, kdo je tako rekoč iz postelje tiral na volišče znane nam Mueneca, ki je le enkrat na leto pijan, čeprav le 365 dni, a v prestopnem

več kakor zadnji zlog njegovega imena, da je klerikavec „comme il faute“, da se ne sramuje svojih primorskih sovtrnarjev. Pri promociji doktorjem je imel namreč na prsih pripeto svetinjno Marijine družbe; govori se, da si je preskrbel „Interessantes Blatt“ njegovo sliko in njegov životopis, katerega misli priobčiti pod naslovom: „Wer weiss etwas?“. V kratkem dobi baje tudi papežev blagoslov in križec „de propaganda fide“. Znati je treba!

Zadnji dež je bujno povspeševal rast klerikalnih cvetok, začele so poganjati in rasti iz tal, kakor klerikalni kandidati v letošnji volilni borbi. Gotovo nima klerikalna stranka nobenega več v svoji sredi, ki ni bil se kandidat z večjim ali manjšim uspehom. Od sedaj naprej tudi ne sprejmejo po § 7. svojega programa nobenega v svoj tabor, če ni že kandidiral, k večjemu se mora zavezati, da se pusti o prvi priliki blamirati. — Za hribe: Tonkli, Fon in Rutar. Toda, glej neverjetnost, ne enega, ne drugega, ne tretjega ni zadela ta čast, pač pa četrtega, kateremu se o tem niti sanjalo ni. Človek mora imeti srečo; sel je kot zemljemarec in deželni poslanec v „pokoju“ spat, vstal je pa kot pravi deželni poslanec brez „pokoja“, kar ga pa ne bo mnogo oviralo, ker počival bo zdaj ravno tako kakor prej, le s tem malim razločkom, da je moral poprej zastopati počivati, medtem ko bo sedaj njegovo pravično spanje

letu samo en dan več? Tu, tu pometajte smeti, a ne tam, kjer jih ni!

Zaletujete se v gosp. Kobiza zato, ker je s svojo prepričevalno, možko besedo spravil na volišče marsikatero moža, katerega Vi niste mogli. Grozdje je bilo prekisel in lupina krog sladkega jedra pretrda za Vaše klerikalne, piskave zobe. Svetujemo Vam torej, da može s prvim prepričanjem drugič pustite pri miru, da si zob ne polomite, sicer kaj porečejo toli okusno svinjske „krače“!

Kedo je pa Rejsu županstvo obljubil? Povejte, pobožni lažniki! Rečemo Vam le toliko, da boljše pohvale bi pa vsekakor zaslužili, kot jih prejema Vaš župan od mero-dajnih činiteljev. Spomnite se le o jesenski pohvali in o blamaži z gosp. Beditom. Pfuj!

Ko bi nekdanji gosp. Knez Vas, gosp. nunc, ubogal, ter volil z Vami, gotovo bi ga čakali pred volilno dvorano angeljčki mesto birci; kaj ne da? Ker pa je spodletelo, udri po njem z znakom krščanske ljubezni. Mi nismo tako nesramni, da bi po vratih celó z imeni obirali može na Vaši strani. Nekateri so tudi nehote zlezli pod Vašo peto, katera jih sedaj tisti, da ne vedo, kako znebiti se je. Vsak izmed njih pa naj le dene roko na srce, ter naj vesno premisli nekoliko o preteklosti. Veliko njih bode videlo rudeče križe na rimsko-atoliskih, a še več na judovskih hrbtih.

Pravite tudi, da so agitirale nekatere napredne ženske krošnjarjev. Ha! ha! ha! gosp. Matija, daleč ste jo že privedel! Res, iz srca Vas ponilujemo! Star, izvežban vojak na čelu „častnega“ in močnega krdela, pa podleže pod svincem nekaterih krošnjarjevih žensk. Kaj bi rekli hrabri Buri, če bi o tem vedeli? Hočeti li še večje blamaže?! Drugič se vsaj ne smešite, ker vidite, da nimate sreče na politič. polju.

Povemo Vam pa tudi, da mi smo ponosni na naše krošnjarstvo, katero nam daje vendar postenega dobička, da moramo prerediti sebe in Vas. Kdo Vam je pa neki zredil Vaš obilni trebuh, če ne krošnjarji? In li ne krošnjarite i Vi od hiše do hiše? Verujte, da nam pristujejo boljše naše postene krošnje, kot Vam Vaša nikoli polna „bisaga“. Če Vam ni prav med krošnjarji, idite z Bogom, od-

plačano in še ne tako slabo. Toda ne samo srečo mora imeti človek, ampak tudi talent mora biti, da se mu bo dobro godilo že na tem svetu. Skoraj vsi si morajo služiti svoj kruh v potu svojega obraza in razun par klerikalnih poslancev je pač malo tako talentiranih, da bi si v spanju, oziroma s spanjem siazili svoj deželni hruh.

No, naš zemljemarec bo igral nadalje ulogo „Mutca osojskega“, — in v tej je mojster, — saj ga je hotel Pajer spraviti pri prejšnjem zasedanju deželnega zbora v glu-honemnico, kjer se bi mogoče posrečilo temu ali onemu učitelju, ozdraviti njegovo prirojeno boleznen. Na Krasu je postavila „Sloga“, ki je vodila goriske Slovence že marsikdaj do slavnih zgag (tiskovna pomota, mesto „zmag“) in sijajnih čikov (tiskovna pomota, mesto „činov“) kar dva kandidata. Ako bi imela le še pet volilnih mož na svoji strani, postavila bi jih še šest, toda mislili so, da zadostuje že ena sama „Sila“. Naj so tudi napeli vse sile, je vendar „Sila“ podlegla in s tem ovrгла resnico prislovice, da je „Sila“ nad pravico. Sicer je pa lahko zadovoljen „Sila“, saj je bil enoglasno izvoljen; in še ta glas mu je najbrže dal hudomušen in usmiljen naprednjak, češ, „Treo“ jih ima že tako preveč.

Gotovo je Vilharjeva pesen „Župan“ znana vsakomur. Ker nečem ravno zacitati

koder ste prišli. Mi potrebujemo v pravi besedi dušnega pastirja kot poslanca miru in sprave, a ne takega podpihvalca. Kak lep mir in sporazumnost je bila v občini pred pričetkom Vašega podpihovanja; kako je pa sedaj? Mož ne mra žene, žena ne moža; oče sina, sin ne očeta itd. To je sad Vašega dušnega pastirstva! Tako izpolnujete Vi v praksi Kristove besede: „Mir vam bodi!“ — Ali ne zaslužite „karambača“?

K sklepu Vam povemo še to, da nam ne bode reševal političnega ne socijalnega vprašanja nekdanji kamenski pastir, katerega znaki Vam pri vseh Vaših solah še sedaj iz vsake gube kukajo. **Bistrovid.**

S št. Viške gore. — Dne 8. marca smo imeli volitev volilnih mož. Volitev je končala ugodno za naše novopečene klerikalce. Stranka bivšega župana Jakoba Črva in sedanjega župana Matevza Piriha se volitve ni udeležila, ker je bila v manjšini 5 glasov. Z novim vol. imenikom se razmerje glasov korenito premeni.

Na zemljišču župana Matevza Piriha se je zasedlo predzgodovinsko grobišče, kjer je te dni izkopoval g. nadinženir Mahnič. Izkopali so bronast lonec, prstene lonce, sklede, nekaj fibul itd.

Is učiteljskih krogov. — Slomskarji, kje ste? Obskurno glasilce ultramontanskega klerusa „Primorski List“ je prinesel v letošnji 9. številki prisego protestantovskih učiteljev na Meklenburškem. Prisega se glasi: „Prisežem pri Bogu vsemogočnem in vsevednem, da bom udan Njegovi Kraljevi Visokosti, nadvojvodu in vedno poslušen ukazom in družbenim predpisom; posebno pa pojdem na roko svojemu pastirju z vso radovoljnostjo in spoštovanjem! Izročeno mi službo cerkvenika in učitelja spolnoval bom najvestneje.“

Prav gotovo bi se ne bavil s to notico „Prim. Lista“, če bi končno ne pozviljal naprednega učiteljstva na odgovor. Tendenca napred. učiteljstva celokupne Avstrije je klerikalni kliki do pičice znana, zato jo tu nočem pojasnjevati, ponavljati. Prašam pa Vas gg. tovarise v „Slomskarji“, kateri kopljete grob svojemu stanu, kateri ponižujete naš ugled, kateri pomagata vezati učiteljstvo v klerikalne sponse, kaj pravite k razprostrto tiskanim besedam: „Izročeno službo cerkvenika in učitelja spolnoval bom najvestneje.“ Izvestni gospodje krog „Prim. Lista“ so sedaj jasno in glasno priznali, da bi radi podredili učiteljstvo, četudi tu pa tam tré, da nočejo nadvlade nad njim. Sline se jim cede po konkordatskih časih, zato so ponatisnili to notico z vso slastjo.

Slomskarji in Slomskarice, kateri imate dr. Jožefa Pavlico za polboga! kako bi se glasilo, ko bi duhovnik ukazal podrejenemu učitelju: Očisti mi čevlje, pelji kuharico na sprehod, hodi zvonit, pojdi agitirat za kakega katoličana največjega kalibra a la Čahej itd. To bi bili zlati časi, kaj ne? Grobokopi lastnemu stanu, kaj pravite k temu?

Notico z dne 6. marca „Prim. Lista“. „Na znanje naprednim učiteljem“ vzamemo hladno krvno na znanje. Vaše strašilo je naš smeh. Vendar ne mislite, da smo v so-

zoderniziral svetom, sem jo nekoliko moderniziral seve razmeram dežele neverjetnosti primerno:

Razstavljena v cerkvah je sveta monštranca, ker „kavci“ zdaj volijo svoj ga poslanca, pa kaj jim volitve koristile so, v podlistku Ahasver razlaga tako:

Zberó si Čahejčka, iz šume lisjaka, na katerem krivična je sleherna dlaka, kupaval je sam, in prodajal je sam, da z ljudskim drobižem si polnil je hram; pa „Soča“ se zglašila tako: „Leta nam poslančil ne bo!“

Zberójo si Grego, ker on rogovili, prevzetan povsod med prvake se sili, s tonzuro na glavi je obdarovan, in v glavi ošabni je preveč možgan, in koj se oglašita dva: „Poslančiti mora nam ta!“

Zberó si Lapanjo, al on je neveden, za krb ino čast domovinsko neveden, ni poznal postave, se slednjega bal, po noči je kimal, po dnevi je spal; a zdaj se oglašila jih pet: „Le-tá nam poslančil bo spet!“

Ko pride volitev, pač vsakega znanca postavijo „kavci“ za svoj ga poslanca, če prav ga pripeljejo oni na dom, prijatli poročal al pisal vam bom.

Zdaj pa prosim, da bi sprejeli ta moj sopek klerikalnih cvetk kot moje velikonočno darilce cenjenim bralcem, z voščilom veselih velikonočnih praznikov, in s prošnjo, da se tu pa tam spomnijo na Ahasverja.

rodu z zajcem radi vaše strahovlade. Konečno se omenim, da bo napredno učiteljstvo skrbno pazilo, da ne bodo duhovniki vohunili po postnih uradih, kakor se to nekje po id...ski dolini dogaja. Gospodje, pozor! Sapiienti sat.

Domate in razne novice.

Promoščenje notarjev. — Pravosodni minister je premestil notarja Rudolfa Starka iz Gradišča ob Soči v Koper in notarja dr. Karola Mozetiča iz Bolca v Gradišče.

Visokošolci z Goriskega se uljudno vabijo na prijateljski pomenek v četrtek 27. t. m. ob 9^{1/2} zjut. pri „Petelinčku“.

Več visokošolcev.

„Pevsko in glasbeno društvo“. — Zaradi velikonočnih praznikov se pevska in glasbena šola prekine do 4. aprila 1902.

Isid volitev. — V Sezani: dr. Treo 43, Fabiani 14, Sila 1. V Tolminu: Gabrček 15, Lapanja 49, dr. Tonkli 2. Izvoljena sta torej dr. Treo in Lapanja.

V Gradišču ob Soči: dr. Faidutti 50, Zuttioni 24, Vergna 2. Izvoljen dr. Faidutti, semeniški profesor v Gorici.

Klerikalna zmaga v tolminskem okraju. — Trda je predla klerikalcem za kandidata v tolminskem okraju, ker z gg. dr. Tonkli, Rutar in Fon ni slo gladko, kakor so mislili, tako da so bili klerikalci v skripah in niso vedeli, koga postaviti za kandidata, koga voliti. Le tej okolščini se ima zahvaliti zemljemerec Janez Lapanja, da je bil izvoljen deželni poslanec. Politično društvo za kobarški okraj, kateremu je on predsednik (seveda le po imenu; nunci kaj radi nastavljaajo za predsednike take ljudi, ki ne morejo ne koristiti ne škodovati društvom!), katero pa je dejanski v rokah kobarškega kaplana Vuge, je „lo postavilo za kandidata dr. Tonklia. Ali iz Gorice je šel glas po gorah, da je nekam čudno s kandidati, nakar so se zatekli klerikalci zadnji hip k Lapanji, čes, volimo pa njega, ki je že bil naš poslanec.

Pri deželnozborskih volitvah lani jeseni je „Sloga“ črtala ime Janeza Lapanje iz vrste kandidatov, in nikdo ni več mislil nanj, dasi je bil Lapanja pripravljen biti še nadalje „deželni“ poslanec. Tudi sedaj ni nikdo imenoval njegovega imena, ker je pač jasno na vse strani, da Lapanja ni mož, ki bi bil za poslanca. Manjka mu za to vseh potrebnih zmožnosti; mož tice k večjemu na mesto molčetelega predsednika Vugovega društva za kobarški okraj, tam je na mestu!

Klerikalci bodo kritični, da je ljudska volja poslala zemljemera Lapanjo v deželni zbor, ali kdor pozna razmere, tisti ve, da so ga privlekli nunci na dan le v skrajni sili in zadnji hip so si mislili nunci v gorah: he, pa sprejme Lapanja! In tako je res zopet poslanec za silo, izvoljen pravzaprav proti volji klerikalne komande v ulici Veturini. Ker ni slo drugače, so vgriznili v to kisló jabelko.

Izbran je torej za gore poslanec, ki bo igral v deželnem zboru in v Gregorčičevem klubu vlogo statista ter hodil slepo za dr. Gregorčičem, kakor oven za pastirjem. No, volilci so volili, kakor so zaukazali gg. nunci; zato tudi niso vredni boljšega poslanca od Lapanje.

Politikujoči nunci v tolminskem okraju so delali pri baš izvršeni dopolnilni volitvi v deželni zbor na vse kriplje. Kakor zadnjič, so agitirali tudi sedaj z vero, cerkvi jo in peklo. Kdor bo volil z njimi, je za Boga, kdor proti, je pa za hudiča, bo pogubljen itd. Učili so, da volilni boj pomeni boj za vero, hujskali so žene proti možem, podkupavali, grozili, obljubavali, vlekli volilce iz hiš na volišče, jih napajali itd., in ker so bili vsi politikujoči nunci na nogah noč in dan, so končno zmagali, to pa še toliko lažje, ker na napredni strani na več krajih iz raznih razlogov ni bilo nikakega pravega odpora. In tako so poslali nunci na Tolminskem v deželni zbor kimavca Lapanjo.

Igrali so se na najgrši način z najsvetejšimi čutstvi naroda, sleparili so ljudi z vero in cerkvi jo ter si nakopali na svoje kosmate vesti noh neodpušljivih grehov. Za vero gre, vendar treba rešiti, tako so kričali oni in njihovi podrepniki, ali kdo jo reši, tega niso dolgo časa pogruntali. Slednjič so odločili ubogega Janeza Lapanjo, da bo gorjanom reševal vero, katera je v nevarnosti. Kdo se ne smeje? Lapanja odbran za apostola, da bo reševal vero?! Volilci, ki ste volili Lapanjo, ali res ne čutite, kako so Vas imeli nunci zopet za norca?

Tu se je pokazala znova tista sloveča praksa klerikalne stranke, da je poslanec le postranska stvar. Samo da jih uboga ter dela, kakor ga komandirajo, pa je dober za poslanca. In taka postranska stvar je prav Janez Lapanja. Skrivajo ga pa za natela, katera so pri klerikalni stranki ta, da mora celemu svetu gospodovati nunc! Kako so nasamarili uboge zbegane volilce!

Nič ga niso prav veseli, namreč gorski nunci „deževnega“ poslanca Lapanje. Mislili so, da se bodo ponašali s kakim višjim sodnijskim uradnikom ali dr. Tonkljem — dobili so pa „izbirek“ Lapanjo. Veseli pa ga niso tudi radi tega, ker preveč rad hodi po farovžih, kjer se dobro je in pije, in med nunci gre o Lapanji sloves, da kamor pride, se za trdno nastani in zahteva preveč gostoljubnosti, da marsikaka kraljica farovških kuhinj radi njega obgodrja „gospoda“. Sedaj pa, ko je poslanec gorskih nunccev, so takorekoč primorani, pogostovati ga, kar pa večini njih ni nič kaj preveč všeč. Tako govorijo po gorah. — Mi seveda mu nismo nevoščljivi, marveč mu voščimo še prav izredno dober tek, da bodo vsaj vedeli po farovžih, zakaj so ga izvolili.

Volitev v tolminskem okraju in naša stranka. — Stojeci pod vtisom najostudnejše gonje, kakoršno so bili razvili politikujoči nunci že jeseni ob volitvah in katera se mora gnusiti vsakemu zavednemu človeku, so se naši somišljeniki, videti, da se pripravljajo istotaka gonja, držali ob sedanjih dopolnilni volitvi bolj v rezervi na več krajih, dasi so pa na nekaterih nastopili prav energično in pokazali, da so vladajoča stranka bližnje bodočnosti, kakor na primer na Cerkljanskem. Jako bi se motil tisti, kdor bi mislil, da v naših gorah ni naprednjakov, da vladajo v njih sami klerikalci, ali da bi celo sodil, da je izvolitev poslanca Lapanje izraz ljudske volje. Lani so izvolili nunci po svojih izvršilnih volilnih možeh Čaheja, sedaj pa so isti nunci izvolili Lapanjo. Taka je „ljudska volja“ v tolminskem okraju gledé na to izvolitev.

Drugače pa stoji ves boljši in zavednejši del tolminskega prebivalstva, z mladino vred, na strani narodno-napredne stranke, in kadar pride ta del do besede, takrat odklenka klerikalizmu v gorah. Dotle pa se tudi zapeljanci kaj naučijo, ker morajo sprevideti končno, kako jih farbajo nunci s sveto vero ter da jim vsiljujejo za poslance ali najslabše ali najnesposobnejše ljudi.

„Vspehi“ klerikalcev na Tolminskem ne pomenijo nazadovanja naše stranke, ampak so le začasni izraz nečlovevenega terorizma iz farovžev in igre z najsvetejšimi čutstvi našega naroda. Nemalo jim je pripomoglo do zmage tudi ponekodno naziranje, da se sedaj, ko imajo klerikalci večino v dež. zboru, tako ne da nič premeniti... kakor tudi upoštevanje posebnih lokalnih razmer. Naša stranka pa dela tudi v gorah, in sicer dela neumorno, in ako bomo nadaljevali nevstrašno to pričetno delovanje, potem nastopi tudi za gore dan svobode in napredka. Rodoljubi in somišljeniki, dela v to svrhu je res še dosti, ali ne strašimo se ga. Pogumno naprej!

Pomenljiv zakulisni boj v klerikalni stranki. — Klika okoli „Prim. Lista“, to je čisti klerikalci, so hoteli postaviti za kandidata dr. Tonklia, katerega pa se je branil dr. Gregorčič, ki bi bil rad imel jednega sodn. uradnika ali Rutarja ali Fona. Radi tega se je vršil zakulisni boj, v katerem so si stali Gregorčičevci in pristasi „Prim. Lista“ hudo nasproti. „Prim. List“ je celo kar prvi imenoval javno dr. Tonklia, priporočujoč ga nekako za kandidata — dodavši Gregorčiču pod nos lekcijo o odvisnosti uradnikov. Ali nikdo ni hotel odnehati, in gospodje ne „Slogasi“ so pridno „sejali“, kakor smo čitali v „Gorici“. Vugovo društvece, torej društvece najčistejšega klerikalizma iz jaslij „Prim. L.“, je celo kar samo postavilo za kandidata dr. Tonklia. — Da je izvoljen Lapanja, to so storili fantiči alá Vuga, torej pristasi „Prim. Lista“. Sme se reči, da je stranka „Prim. L.“ prodrla končno z Lapanjo, in da so Gregorčičevci nekako poraženi. Pobiči, ktere je Gregorčič še v polupreteklem času gledal nekam čez ramena, so mu že zrasli čez glavo, in Gregorčič bo komandiral malo več. Čaka ga popoln poraz — in vendar od tistega časa, ko je spustil Dermastijo v „Slogo“, še ni toliko veliko let! — Pa vse se masčuje na svetu. Don Antonio, ali kaj čutite resničnost tega reka?!

Slava Kraševcem! — Kraševci so v četrtek zopet pokazali, da so možje v pravem

pomeni besede, možje, ki vedo, zakaj stopajo na volišče in ki volijo po svojem prepričanju tako, kakor vedo, da bo najbolje za njih. Zato pa so izvolili naprednega poslanca dr. Treota, o katerem so prepričani, da bo v družbi s sopolancem Štrekljem storil za Kras kar mogoče. Ponosno, prostega čela sme stati danes Kraševce na svoji zemlji, in samozavestno sme reči, da si je volil sam dva moža za poslanca, kakor pritičeta Krasu.... V četrtek so pokazali z nova kraški volilci, da njihov poslanec mora pripadati narodno-napredni stranki in ponovna izvolitev dr. Treota je bila slovesna manifestacija pravega moštva proti zvitarjam one klike, katera si je bila na prečuden način izposlovala zadnjič nepotrđitev, s katero je hotela udariti po dr. Treotu in po njegovih volilcih.

Ali dosegla je ta brezvestna, narodu škodujoča klika baš obratno od nameravanega, kajti vrste volilcev dr. Treota so se od zadnjič še pomnožile. Tako delajo možje, kateri naj bodo za vzgled ostalim delom naše dežele! Posnemajte jih! Posnemanja so vredni! Slava jim!

Iz laškega tabora. — Za furlanske kmetke občine je izvoljen poslanec dr. Alojzij Faidutti, tukajšnji semeniški profesor. To je vplivalo kakor kolosalna bomba, vržena na polje gospode, ki si prisvajajo pravico delati dež in lepo vreme — tako pravi neki tukajšnji laški neodvisni list. „Unione“, društvo, kateremu predseduje dr. Pajer ter v katerem je diktator on, je bilo postavilo kandidata Zuttionija, ali ta je dobil le 24 glasov. Faidutti jih je dobil 50, Vergna, neodvisen kandidat, 2, 31 volilnih mož pa sploh ni prišlo volit, ker niso hoteli voliti Zuttionija. Ako bi bili prišli volit, bi bili volili Vergno. Torej je bilo od vseh 105 volilnih mož za kandidata Pajerjevega samo 24. „Il Gazzettino popolare“ here radi tega levite Pajerjevemu diktatorstvu, kateri v laški stranki zapoveduje, kakor Bog oče v nebesih, in vse ga mora ubogati. To priliko so porabili laški klerikalci. Tako na tihem, da ni nikdo nič vedel, so vplivali na volilne može, in zadnji hip, videč antipatijo proti Pajerjevemu komandu, so dobili hitro 50 vol. mož za dr. Faiduttija. Še v nedeljo je izjavil F., da ne sprejme kandidature, ali v četrtek so ga priporočali po Gradišču veliki lepaki, in je tudi izvoljen. Iz Furlanije je prišla k njemu posebna deputacija: dva župnika iz Ajela in Koprive ter župana iz Rude in Fiumičela, ponuditi mu mandat, kateri je Faidutti tudi sprejel. Ta izvolitev pomeni prav občuten poraz Pajerja, kateri kaj takega še ni doživel... S tem pa je odprto klerikalno polje tudi med Lahi, in Faiduttiju utegne slediti ob priliki še kak drug klerikalec. No, mi privoščimo to vsemogočni Pajerjevi stranki. Tako imajo Lahi v deželnem zboru sedaj zastopnike treh struj: Pajerjevce, ki se pokore slepo njegovi komandi, neodvisne liberalne Lahe, in pa enega klerikalca! — Pajerjevo stališče je seveda še trdno, ali nekaj stebričkov se pa le maje, kar mu je skrajno neljubo.

Pa še nekaj je, kar tudi jezi Pajerjevce. Ta Faidutti je rojenjá beneški Slovenec, ki govori in piše svoj materni jezik perfektno, in tako-le „na varnem“ se tudi pripoznava za Slovenca. Lahi ga ne smatrajo za svojega. Torej klerikalec in vrhu tega še nepravil Lah! — Radovedni smo, kako bodo ti laški gospodje skupno orali.... Menda bo sedaj v dež. zboru, ko je v tej mali delegaciji toliko strank, tudi toliko več življenja! Vsekakor pa se nam obetajo zanimivi časi!

Še par besed o šolstvu in nemški vadnici. — Pišejo nam iz mesta dne 18. t. m.: Slavno uredništvo! Z ozirom na Vaš današnji članek „Učitelji zapuščajo našo deželo“ Vas opozorim na sledeče:

Solske in učiteljske razmere so pri nas res jako žalostne. Zdi se, da je šolstvo na Goriskem prava pastorka, posebno z ozirom na Slovenca. Za Nemce in Italijane se skrbi povsod, na naši strani pa vse spi. Le sosteje nemške razrede v Gorici. Cela „vadnica“, ki sicer tega imena ne zasluži, ni drugega nego ponemčevalnica. — Drugod so te sole res vzorne šole, pri nas pa so za Slovence in Italijane te sole nemške ter je slovenščina, oziroma italijanščina že v tretjem solskem letu le neobligaten predmet, nemščina pa učni jezik (Vidi „Programm der k. k. Lehrerinnenbildungsanstalt in Görz 1900“ izdal Schulrath F. Hafner stran 19 spodaj in str. 20 zgoraj.) To je pedagogičen nesmisel, če nočemo drugače reči. In teh razredov je nad deset! In še jim ni dosti! „Triester Tagblatt“ od sobote 15. t. m. razpisuje 2 novi mesti na

tež vadnici, kateri sta bili do sedaj last nemškega „Schulvereina“! Vlada je kar tiho prevzela 2 razreda te šole in nikdo se ni protivil! Slovenci hodijo v Podturn!! Pri sedanji sestavi deželnega šolskega sveta se lahko pričakuje, da bosta na ti mesti imenovani dve Nemki, saj je skoraj vse osebe deklishe vadnice že sedaj nemško; in potem se naj kdo čudi, če beže domače učiteljice na Kranjsko in Stajersko. Ali res v Primorju ne veljajo predpisi drž. šolskega zakona? Čemu v Gorici nemška vadnica? Saj ni nemškega učiteljskega. Prav za prav velja to le na papirju; kajti pri zadnjih eksercijah italijanskih in slovenskih gojenk učiteljskega so bile nemške pridige! Ali se vera ne da v maternem jeziku razlagati! Klodič je šel; upamo da novi nadzornik odpravi kup krivic na šolskem polju na Goriskem ter postavi ljudsko šolo in izobrazbo učiteljic in učiteljev na moderno, pedagogično in zakonito stališče.

Dostavek uredništva. — Glede na razpisani dve novi mesti na vadnici opozarjamo na interpelacijo Osk. Gabrščeka, katera je bila stavljena v državnem zboru dne 17. oktobra lani. Interpelacija je bila prav krepka, ali vlada molči na njo, ker jej je ležeče na tem, da se razširi nemščina čim več med nami, in ker molčijo tudi Lahi, ki rajši tudi sami trpe, samo da se le Slovincem nič ne da!

Taščica „Prim. Lista“ je tičica, ki poje lažnive pesmi. V četrtek je začvrčala z novo lažjo. Pravi, da je prišla na sled tudi onemu dopisniku, ki je v „Soči“ st. 17. in v „Primorcu“ st. 7. pisal članek „Pred novimi volitvami“ ter trdi, da je tisti dopisnik, katerega imenuje lažnivca, na Pečinah in ne na Ponikvah. Vabi ga v uredništvo, da mu povedo, kod se valjajo njegovi dopisi.

Taščica naj le bo potolažena, da ne bo nikakega v uredništvo „Prim. Lista“, ker tistega dopisnika ni na Pečinah, ampak je tam, kjer je pisano, kakor stoji pod naslovom članka. Taščica imenuje našega dopisnika lažnivca, čes. da je lagal, da je na Ponikvah, ali lažnivka je le taščica, oziroma lažnivec tisti, ki se skriva za njo, in se večji lažnivec, ako je posvečen! Mi nimamo navade, fingirati kraje in dopise, kakor delajo klerikalci, kateri brez podlosti in sleparije ne morejo živeti.

Naravnost falotska pa je trditev, da je prišla na sled tudi temu dopisniku. Kateremu pa je doslej se prišla na sled? Ali nismo zadnjič dovolj odkrito in resnično pokazali, kako grdo izmislijo ali dobro preračunano laž je poslala taščica v svet gledé na svoječasni dopis iz Podmelca? Taščica je molče utaknila v žep, kar smo jej povedali, ali kaj je to njej, ki ima patento, da sme brez greha lagati? Na katoliški podlagi je vse dovoljeno.

Toliko gledé na označeno hudobijo v „Prim. Listu“, katera ne kaže nič drugega nego to, da boli može okoli „Prim. L.“, ker imata „Soča“ in „Primorec“ toliko dopisnikov iz ljudstva. Gg. dopisnikom povemo, — da gledé dopisovanja nam so popolnoma na varnem, kakor to sami najbolje vedo, ako bod. pa klerikalci vohunili po poštah, potem pa naj se prizadeje pripravijo in za posledice zahvalijo „kavcem“.

V bodoče na takovrstno zvrzolenje znane črne taščice pri „Prim. L.“ ne bomo reagirali; zato naj se ta črna taščica, ki sliši menda na ime dr. Drejca, nikar ne trudi na to stran; je zaman ves napor! Kajti naših dopisnikov iz ljudstva ne odvrne od naše stranke. Da pa so možje, ki kaj znajo in razumejo, to se vidi iz dopisov, nad katerimi se taščica spoddika. Ti navidezno priprosti ljudje, ti bodo pogin klerikalne stranke!

Nevarnost za Lokavce. — Pred kratkim časom se je poveznilo s Čavna proti nižini okoli 300.000 m³ sveta, vsled česar preti Lokavcu, ki je oddaljen 1 km, nevarnost, da ga počasi ta svet ne zakrije ali mu vsaj prinese drugačno nesrečo. Kot vzrok, da se je odrgalo toliko sveta, navajajo hudournik Grajšček, ki pada z višine 700 m ter nima nikake struge, vsled česar prvi s seboj, kar mu pride v tok. Tak plav se je dogodil že l. 1888. vsled hudih nalivov, in nalivi pret. febr. so povečali znatno nevarnost. Ti nalivi so bili nanesli s seboj toliko razne mase, da je zakrila premnogo dreves, od katerih se vidi samo vršičke. — Te dni je bil na licu mesta neki gozdarski tehnik, da si ogleda, kako bi bilo treba regulirati hudournik, in poljedelsko ministerstvo je dalo ukaz, da treba poseči nujno po delu. V soboto sta si ogledala nevarnost okr. glavar grof Attems in višji komisar Rubbia, ki sta baje gledé na

lepo vreme izrekla, da ni take nujnosti. Tako poročajo tudi laški listi. Ako je res, se čudimo! — Kaj pa sedaj, ko dežuje? — V zadnjem zasedanju dež. zbora se je določilo 56.000 K za regulacijo in odpravo nevarnosti; 70% dá vlada, 20% dežela in 10% prizadete občine. — List „Avanti“ je prijemal te dni trdo dež. glavarja, da se nič ne zgodi za odpravo te nevarnosti. — Želeli bi, da kdo naših tankajšnjih dopisnikov spregovori o tej stvari.

Zadušil se je. — V četrtek v jutro so našli v jarku ob cesti proti Kronbergu človeško truplo. Komisija, ki je šla takoj na lice mesta, je spoznala v mrtvecu 35-letnega Al. Rustija iz Skrilj na Vipavskem. Prejšnji večer okoli 10 ure je bil v gostilni pri hrastu, odkoder je šel opit po cesti. Pozneje ga je videl nekdo ležečega na cesti; od tam se je bržčas prevrnil v jarek, kjer se je zadušil.

Vsako ima takošen želodec, kakoršnega sam hoče, t. j. kakor ga čuva. Delovanje prebavnih organov se mora redno opazovati ter paziti, da se istih ne loti kaka težka, kronična bolezen. Da se želodec obvaruje ter ohrani zdrav, služi najbolje že 40 let uporabljivi Rosa-balsam iz lekarne B. Fragnerja, c. kr. dvornega zalagatelja v Pragi. Ta balzam se dobiva tudi v tukašnjih lekarnah.

Razgled po svetu.

Državni zbor. — V seji v sredo sta se oglašila — kakor že znano — pri razpravi o šolstvu tudi poslanca Plantan in Berks. Posl. Plantan je začel svoj govor slovenski ter nadaljeval nemski, da je postavka „visokošolstvo“ za Jugoslovane ne le zelo žalostna, temuč tudi zelo sramotilna, ker odidejo od potrebščin, ki se zastavijo za to postavko v proračun, popolnoma praznih rok. Iz izjav naučnega ministra smo povzeli žalostno dokazilo, da ne bi prišli nikdar do svoje jugoslovanske univerze, ako bi odločevali le ministri nazor. Jugoslovani bodo z vso odločnostjo od države zahtevali, kar jim gre na podlagi § 19. državnega zakonika, kar je potrebno za gojenje njihovega jezika, tedaj v prvi vrsti lastno vseučilišče. Da more biti sedež tega vseučilišča edino le Ljubljana, za to govori med raznimi drugimi momenti tudi okoliščina, da je Ljubljana že imela popolno vseučilišče in medicinsko kirurško učilišče. Dijaki bi mogli tam s cenejšimi sredstvi dovršiti svoje študije, kakor pa v Gradcu in na Dunaju. Potreba vseučilišča se kaže tudi po tem, da sta vseučilišči v Gradcu in na Dunaju tako prenapolnjeni, da se vled tega vspeh študij znatno ovira, da skoraj onemogoča. Kar je bilo pravično in potrebno za Bukovino, tega tudi Jugoslovani ne smeti odrekati. (Pritrjevanje pri Jugoslovanih.)

Posl. Berks: „Slovenci zahtevajo, da se omogoči njihovi mladini, brez kratitve učenih uspehov in brez podaljšanja učne dobe, dovršiti gimnazijo tako, da zamorejo po zrelostnem izpitu svoje študije nadaljevati na slovenski univerzi. Mi nimamo nič proti temu, da se naša mladina nauči nemščine, zahtevamo pa, da se dalje izobrazuje v maternem jeziku“. Odgovarjajoč Stürgkhovemu predlogu, pravi: Vrhovni princip naučne uprave bi moral vedno biti stalnost. Z učilišči se ne dajo delati poskusi, z njimi se ne sme žogati. Govornik ne more umeti, da bi naj bila prisotnost kakih sto slovenskih dečkov in pet učiteljev kakšna nevarnost za baje nemško Celje. Nadalje dokazuje govornik, da ni v celi monarhiji takih razmer, kakor na Stajerskem, da ni Celje, pa tudi Maribor ne nemško mesto, temuč mešano. Slovenske gimnazijske razrede v Celju pač najbolj priporočujejo sijajni učni uspehi, ki jih je tudi dež. šolski svet laskavo priznal, kajti razredi so imeli 24 odlikavev. Govornik priporoča vsled tega, da se znana Stürgkhova resolucija zavrže!

Posl. Breiter je potem potom interpelacije z ozirom na iztiranje slovenskih dijakov iz Pruske predlagal, naj se iztirajo vsi dijaki iz Nemčije, ki studirajo na avstrijskih solah. Podpirali so to interpelacijo poslanci vseh slovanskih strank. Breiter je hotel podati nujni predlog, pa ni dobil potrebnih podpisov. — Prašek je povedal naučnemu ministru, da Čehi in Jugoslovani niso delali nikdar iz visokih sol političnih vprašanj. Benatti je tožil radi vzdrževanja nemških srednjih sol na Primorskem, trdeč, da vlada gledé na srednješolstvo več skrbi za Nemce in Slovence nego za Lahe. Preunumo! Žičkar je apeliral na poslance, naj odklonijo Stürgkhovo resolucijo. Ta večar je očital opravičeno klerikalcem, da izrabljajo šolo v agitacijske svrhe. Hofman je zahteval brisanje svote za češki gimnazij v Opavi. — Postavka „Srednje sole“ je bila sprejeta z 239 glasovi proti 144.

Stürgkhov predlog — odklonjen. — Včeraj je bila na vrsti v državnem zboru celjska postavka. Znani Stürgkhov predlog, da se opusti slov. nem. nižji gimnazij v Celju ter v Mariboru napravi slov. nižji gimnazij, je padel. Za predlog je bilo glasov 170, proti 203. Odločili so Lahi, ki so glasovali proti predlogu. Po glasovanju je nastal tak ropot in nemir, da se je morala seja takoj zaključiti. — Klerikalci, vzori naših go-

riških slov. klerikalcev, so odšli med glasovanjem. Glejte, s kom se bratijo naši „kavci“.

V Bjemanjih so imeli na praznik sv. Jožefa običajni romarski praznik. Sv. mašo je služil duhovnik dr. Požar v staroslovenskem jeziku. Navdušenje in pobožnost nepopisna. Vtis na množico je bil velikansk. Romarjev je došlo obilo tudi s Kranjskega in iz naše dežele.

Pasji bič in revolver v avstrijskem parlamentu. — V torek je prišlo med nemškimi poslancem Steinom in Čehom Dykom do skrajno ostrih spopadov. Posledica temu je bila, da je prinesel Stein v torek v zbornico pasji bič. Dyk pa si je najel korenjakega postreška z gorjato in „bokserjem“, ki ga spremlja v zbornico in iz nje. Vrhutega pa si je poslal po revolver.

Novo leto vestl. — Železniški minister je rekel posl. Povšetju, da vlada zgradi bohinjski predor in druge predore v lastni režiji. — Ogerski naučni minister je odredil, da morajo zdravniki po promociji dovršiti še enoletno prakso v bolnici, potem dobijo šele doktorski diplom. — Na Reki stavkujejo delavci pri podjetju Lazzarus. Razburjenje med delavstvom je veliko, zato so že poslali nekaj vojakov iz Karlovca na Reko. —

Narodno gospodarstvo.

Pogozdovanje Krasa v vojvodini Kranjski.

V „Kmetovalcu“ citamo iz peresa c. kr. gozdarja Arrigerja ta-le zanimiv članek:

Pogozdovanje Krasa se je lansko leto vrsilo v veliko večjem obsegu kakor prejšnja leta.

Dne 20. sušca lanskega leta je pogozdovna komisija pod vodstvom velezašlužnega in osebno za pogozdovanje Krasa zelo vnetega gospoda c. kr. gozdnega nadsvetnika in deželnogozdnega nadzornika V. Golla pričela na 11 krajih svoje delovanje. Ti kraji leže v političnem okraju postojnskem, in sicer v (navčnih občinah Selce, Trnovo, Trnje, Razdrto, Senožete, Laze, Volče, Stara Sušica, Knežak, Gabrče, Famlje, Britof in Šembije.

Skupna površina popolnoma opustošene Kraskega sveta, ki se je lansko leto nanovo umetno pogozdila, znaša 20832 ha. Poleg teh novih nasadov so se popravile tudi že obstoječe nasadbe iz prejšnjih let, ki so vsled poškodb, povzročenih po mrčesih in suši, bile popravila potrebne, v obsegu 4452 ha.

Za izvršitev teh nasadov se je porabilo 2.158.000 črnege bora, 23.000 jelk in 25.000 mecesnov in vrednosti 6.296 K. Te sadike so bile pogozdovni komisiji brezplačno podeljene iz državnega gozdnega vrta v Gradšču pri Ljubljani.

Prevažanje teh sadik z južnega kolodvora v Ljubljani na različne železniške postaje na Krasu je oskrbelo društvo južne železnice brezplačno.

Skupni stroški za nove nasadbe in za popraviljanje, oziroma posajanje že obstoječih nasadbe, so znašali lansko leto 29.403 K 20 h. Pri izvršitvi pogozdovanja v lanskem letu se je rabilo 2197 delavcev, katerim se je skupno izplačalo 14.205½ dnin. Dnina delavcev je znašala od 60 h do 2 K 40 h.

Vsled neugodnih vremenskih razmer so se lansko pomlad dela sicer zelo zavlekla, vendar so bila do 20. maja končana.

Skupna površina sveta, ki se je od leta 1876. do vsletega 1901. umetno pogozdil na državne in deželne stroške in s prispevki južne železnice, znaša 189589 ha, to je 329435 oralov, za kar se je porabilo 29.056.630 komadov različnih vrst gozdnih sadik.

Razen omenjenega pogozdovanja se je napravila za obrambo nasadov proti pasoci se živini okoli pogozdenih delov v Slavini, Osojnici, Stari Sušici in Šembiji ograja, ob-

stoječa iz suhega zidu in žičnatega plota v dolžini 3242 metrov, ter se je popravilo že obstoječe zidovje, ki se je pri vojaških vajah porušilo, za kar se je izplačala vsota 1682 K 62 h.

Prvi nasadi, ki so se napravili leta 1876.—1885, nam danes kažejo lep, 6 do 10 metrov visok, zelo gosto zarasten borov gozd, pod katerim so se tla, ki so pred nasadbo kazala samo svoja gola kamenita rebra, popolnoma do čistega pokrila z ognjeno zemljo 15 in tudi več cm na debelo.

Vsled zboljšanja tal so se pričele starejšje nasadbe že pred 6 leti čistiti, ter se to čiščenje vsako leto nadaljuje. Tudi lansko leto so se očistile nasadbe „Stražica“ v davčni občini Trnovo in „Osojnica“ v davčni občini Kal, kjer se bodo prihodnje pomlad posadile zlahnejše vrste gozdnih sadik.

Lesovje, obstoječe iz oblih drv in vej, ki se je pri čiščenju nasadov posekalo, je pogozdovna komisija prepustila dotičnim opravičnim posestnikom v svojevoljno porabo. Posestniki skupnih zemljišč so prejela drva porabili za napravo apna, posamezni posestniki pa za domačo kurjavo.

Travo žeti po nasadbah je pogozdovna komisija dovolila vsem opravičnim posestnikom, ki so za to prosili. Naželo se je po nasadbah lansko leto več tisoč stotov trave, ki se deloma rabi za krmo, deloma za steljo, in je posestnikom v veliko korist osobito letos, ko sploh krme manjka.

Tudi za prostovoljno izvršitev dobro uspevajočega pogozdovanja je pogozdovna komisija lansko leto podelila nekterim kraškim posestnikom podpore, oziroma nagrade v znesku 250 K.

Oziraje se torej na veliko in neprecenljivo korist, ki se nudi kraškim pribivalcem s pogozdovanjem njih popolnoma opustošene sveta, se more svetovati vsem posestnikom takega sveta, da pogozdovanje po svoji moči s tem podpirajo, da za veljavno in vobče jako koristno pogozdovanje prostovoljno odstopijo, oziroma prepuste svoj nerodovitni svet pogozdovni komisiji v pogozditev, saj ostane vedno njih lastnina in bode njim, oziroma naslednikom časoma v veliko večjo korist kakor je sedaj.

Zahvala.

Podpisani izrekati tem potom najsrčnejo zahvalo vsem onim, kateri so ob času boleznin in prerane smrti najinega prerčno ljubljenega sina, oziroma brata, gospoda

Antona Perca,

učitelja v Avčah

skazali ljubezen do blagega pokojnika. Posebno zahvaljuje prečastitega gospoda župnika Kokošarja za preveliko skrb in požrtvovalnost, velerodnega gospoda pl. Braunizerja za podeljeni venec, vse udeležnike pogreba, zlasti prečastito duhovščino, blagorodnega gospoda Fr. Finžgarja, c. kr. okr. sol. nadzornika, blagorodnega gospoda Fr. Vodopivca, c. kr. svetnika, velespostovane gg. učitelje in gospice učiteljice, častite gospe in gospice, prečestitega gospoda Drag. Kumarja za izkazano zadnjo čast v Avčah, p. n. Avčane, ki so ga prihiti spremit k zadnjemu počitku in sploh vse one, ki so nama stali na strani v najbitkejših trenutkih. Vsem kliče ginjenega srca: Bog stotero povrni!

V Gorici, 22. marcija 1902.

Žalujoči
Katarina in Marija Perc.

„Goriška ljudska posojilnica“,

vpisana zadruga z omejenim jamstvom v Gorici vahi na

REDNI OBČNI ZBOR,

kateri bode v četrtek dne 3. aprila 1902. ob 2. uri popoldne

v zadržnih prostorih, Gosposka ulica h. šte. 7.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva.
2. Poročilo nadzorstva.
3. Potrditev računov in bilance za leto 1901.
4. Volitev načelstva.
5. Volitev nadzorstva.
6. Razdelitev čistega dobička.
7. Privolitav nagrade načelstvu.

V Gorici, dne 22. marca 1902.

Načelstvo.

Hennebergova svila

— le pristna, ako se v dobi direktno od mene — za bluze in obleke črna, bela in barvana od 65 kr. do glid 14-65 meter. Vsakemu franko in carine prosto na dom. Vzorci z obratno pošto. Pismena naročila naj se frankirajo v Švico s 25 vin.

G. Henneberg, tovarnar svile

(1) (izkl. c. in kr. dvorni zalagatelj) v Curihu.

V pisarni **Selfz-ove tiskarne** nasproti semenišča v Gorici prodaja se po znižani ceni — 2 kroni 60 vin.

Veliki teden

in Velika noč,

spisal prof. Adrej Marusič.

Knjiga se pošilja tudi po pošti po povzetju. Kdor pa denar že z naročilom vred pošlje, naj pridene še 20 vin. za vozni list

Samo 5 kron

stane 4½ klg najfinejšega, pri izdelovanju poškodovanega, lepodišečega **toaletnega mila** in sicer dokler zaloga dopušča. — Razpošilja proti povzetju ali naprej poslanim zneskom A. Feith. Dunaj, V/2 Matzleinsdofnerstrasse 76.

Čedna hiša na prodaj

tik postaje Vipavske železnice pod Sv. Križem, pripravna za **restavracijo ali trgovino**. Kupna cena približno 4000 kron. — Natančneje se izve pri gosp.

Anton Bonnetu
v Ajdovščini.

Anton Pečenko

Vrtna ulica 8 — GORICA — Via Giardino 8
priporoča

pristna bela in črna vina iz vipavskih, furlanskih, **briskih, dalmatinskih in isterskih vinogradov.**

Dostavlja na dom in razpošilja po železnici na vse kraje avstro-ogerske monarhije v sodih od 56 litrov naprej. Na zahtevo pošilja tudi uzorce.
Cene zmerne. Postrzha poštana

Anton Potatzky v Gorici.

Na sredi Raštelja 7.

TRGOVINA NA DROBNO IN DEBELO.

Najceneje kupovališče nirsberškega in drobnega blaga ter tkanin, preje in nitij.

POTREBŠČINE

za pisarnice, kadilce in popotnike.

Najboljše šivanke za šivalne stroje.

POTREBŠČINE

za krojače in šooljarje.

Svetinjice. — Rožni venc. — Mašne knjžice.

Šišna obuvala za vse letne čase.

Posebnost:

Semena za zelenjave, trave in detelje.

Najbolje oskrbljena zaloga za kramarje, krošnjarje, prodajalce pejmiho s in trgih ter na deželi. 2 35-8

Sloveči profesorji medicine in zdravnik priporočajo

Zinkuro za želodec lekarnarja Piccoli-ja v Ljubljani dvornega zalagatelja

Nj. svet. papeža

kot sredstvo, ki krepča želodec, vzbuja tek, pospešuje prebavljanje in odprje telesa posebno zdravilna za one, ki trpe na zastaranem zaprtju.

Tinkuro za želodec razpošilja lekarnar Piccoli v Ljubljani v skatljicah z 12 steklenicami za K 2-52, z 24 steklenicami za K 4-80, z 36 steklenicami za K 7-—, z 70 steklenicami za K 13-— (Poštni paket pod 5 kg.)

Je v razprodaji v lekarnah v Gorici, Tolminu, na Primorskem, v Trstu, Istri in Dalmačiji 30 vin. steklenica. 1

Trgovina modnega blaga!

J. ZORNIK GORICA
Moderce
pariške zadnje novosti
kupl se najbolj in najceneje pri
J. Zornik Gorica, Bistrica alia 7.
Z ozirom na šole jako kratko
dobo moje trgovine, sjejem si
v najtežjo čas javiti, da sem
ze dobil od mnogobrojnih es-
zanja o mojih dobrih, pre-
ciznih in cenih dobrih, pre-
in je radi tega v interesu
vsake dame, da se pri meni
postreže, kakor se vidijo
Vse moderce kakor se vidijo
po modnih listih 50%
ceneje kakor drugod.

Pozor!

Zahvala.

Podpisani najsrčneje zahvalujemo vse one, ki so na katerikoli način skazali sožalje o prebriski izgubi našega predragega očeta in brata

Fraňa Budina,

posestnika v Zaloščeh.

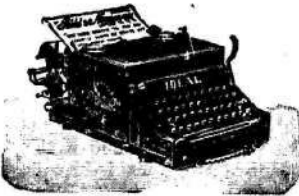
Toplo zahvalujemo nadaje preč. duhovščino, sorodnike, obč. starastinstvo, gg. pevce ter vse domačine, kateri so se mnogobrojno udeležili pogreba ter s tem skazali nepozabnemu ranjkemu zadnjo čast. Bog stotero povrni!

Dornberg (Zalošče), 20. marca 1902.

Zalujoči ostali.

Seidel & Naumannov

pisalni stroj „IDEAL“

Vzbujta senzacijo.

Jasna pisava od prve do zadnje črke. Stroj je jako trepežen. Na močnem ministerjalnem papirju izdela 4-6 iztisov, na konceptnem papirju 8-10, na tanjem papirju 12-16. Najvišje priznanje ter prva zmaga amerikske konkurence. — Zlata svetinja; Berlin (maj 1901.)

Glavno zastopstvo za Avstro-Ogersko:

Hch. Schott & Donnath

Dunaj III.3. Heumarkt 9.

Iščejo se zastopniki za deželo.

Posredovalnica za zakone.

Resno, delikatno, z zagotovitom stroge diskrecije za dame in gospode vsakega veroizpovedanja, narodnosti, starosti in poklica.

Klein, trgovska agentura, Dunaj V.

Wehrgasse 11.

Milijon dam uporablja „FEEOLIN“.

Vprašajte Svojega zdravnika, če ni »Feeolin« najboljšo sredstvo za kožo, las in zobe! Najnečistejši obraz in najgrše roke dobijo hitro aristokratsko linost in obliko z uporabo »Feeolina«. »Feeolin« je iz 42. najplemetnejših in najsvežjih zeljšč sestavljeno angleško milo. Mi jamčimo, da izginijo dalje po uporabi »Feeolina« brez sledu gube in črte na obrazu, zajede, mozoli, rdečica nosu itd. »Feeolin« je najboljšo čistilno, negovalno in lepšalno sredstvo za lase, zabranjuje izpadanje las, plešo in boleznj glave. »Feeolin« je tudi najnaravnejše in najboljše čistilno sredstvo za zobe. Kdor redno rabi »Feeolin« mesto mila, ostane mlad in lep. Zavežemo se, denar takoj vrniti, če bi ne bil kdo s »Feeolinom« popolnoma zadovoljen. Cena komadu K 1.—, 3 komadom K 2-50, 6 komadom K 4.—, 12 komadom K 7.—. Poštnina pri 1 komadu 20 vin., od 3 komadov navzgor 60 vin. Povzetje 60 vin. več. Razpošilja glavna zaloga M. Feith, Dunaj, VII., Mariahilferstrasse 38, 1

„Goriška Piskarna“ A. Gabršček

V Gorici

priporoča ravnokar izišle knjige:

Odsevi I. Zoška Kveder. IV. knjiga »Salonske knjižnice«. Cena po pošti K 2.—.

Slovensko-ruski slovar in slovnica, M. M. Hostnik. Cena po pošti K 5-50.

Vstajenje. Lev. Nik. Tolstoj. »Slovenske knjižnice« snopič 94-101. Cena po pošti K 3-50.

Venec slov. povestij. V. knjiga. Cena po pošti K 1-20.

Pošilja se jedino po povzetju ali naprej poslanim zneskom.

Saunig & Dekleva v Gorici — Magistratna ulica št. 1.

VELIKA ZALOGA ŠIVALNIH STROJEV raznih sistemov, slamoreznic in železnih blagajnic, kakor tudi **DVOKOLESA** iz svetovnoznane prve angleške tovarne, »Helical-Premier«, »Regent«, »Lucifer« in »Postilion« itd. — Prodajajo se tudi posamezni deli dvokoles in šivalnih strojev. Cene zmerne! Brez konkurence!

V zalogi se nahajajo različni šivalni stroji — kakor za čevljarje, krojače in prav fine „Pläff“ za šivilje s katerimi se lahko umetno veze (štika) Komad šivanke za šivilje stane 36 kr.

Zaloga pušk, samokresov in patronov.

Lastna mehanična delavnica za popravo šivalnih strojev in dvokoles.

Konkurenca z nami nemogoča

E. LEBHERZ

Gorica

tovarna užigalice

priporoča prebivalcem Primorskega svoje izdelke raznih vrst posebno izvrstne in zanesljive užigalice

Apollo

Zašitna znamka: SIDRO.

LINIMENT. CAPSICI COMPOS.

iz Richterjeve lekarni v Pragi

pripoznano kot izvrstno bol ublažujoče mazilo; za ceno 80 h, kron 1-40 in 2 kroni se dobi po vseh lekarnah. Naj se zahteva to splošno priljubljeno domače zdravilno sredstvo vedno le v orig. steklenicah z našo zašitno znamko s „SIDROM“ namreč, iz RICHTERJEVE lekarni in vzame kot originalni izdelek le tako steklenico, ki je prevedena s to zašitno znamko.

Richterjeva lekarna „pri zlatem levu“
v PRAGI.
Elizabethgasse št. 5.

Odlikovana
kleparska delavnica

Artur Makutz — Gorica

Ozka ulica št. 1.

Priporoča svojo kleparsko delavnico ter zalogo kleparskih izdelkov za kuhinje itd. ima zalogo žebelov vseh vrst za nove stavbe, oziroma preskrblja iste v najkrajšem času.

Prevezema naročila za vpeljavo streljstev, tudi rožlačenih. — Izdeluje pumpe za vodo. Prireja vpeljavo vode z cerni vsake vrste

V lastni zalogi ima stroje za žvepljanje sodov iz cinkanelega železa, škropilnice proti peronospori (ponovljene po Vermorelovi sestavi); mehove za žvepljanje grozdja raznih sistemov itd. itd.

Postrežba točna. — Cene zmerne.

Dr. Rosa balzam Prazko hišno mazilo

za želodec

iz lekarni B. FRAGNER-ja v PRAGI

je splošno, že 30 let znano domače zdravilo, katero pospešuje tek, olajšuje prebavo in lahko odvaja. Pri rednemu vporabljanju ojačuje prebavne organe in drži v pravem toku. Velika steklen. 1 glid., mala 50 kr. Za naprej poslani znesek glid. 9-28 se pošlje velika steklenica in mala za 75 kr. poštnine prosto na vse postaje Avstro-Ogerske.

je staro, najprej v Pragi uporabljvano hišno zdravilo, katero vzdržuje čiste rane in jih tudi obravnava nečistobe ter ublažujoče deluje na vročino ter bolečine. V skatljah po 35 in 25 kr. S pošto 6 kr. več. Za naprej poslani znesek glid. 1-58 se pošlje 1/2 skatlja ali glid. 1-68 1/2 skatlja, ali glid. 2-30 1/4 skatlja, ali glid. 1-48 1/2 skatlja, poštnine prosto na vse postaje Avstro-Ogerske.

Pozor! Vsi deli zabejo so zaznamovani s zraven natisnjeno in zakonito priznano zašitno znamko.

Glavna zaloga: Lekarna B. FRAGNER-ja, c. kr. dvornega zalagatelja „pri črnem orlu“ v Pragi, Mala strana 203, na voglu Spurnerove ulice,

potem v Gorici v lekarnah Cristofoletti, Glibich, Pontoni in pl. Gironcoli. Dnevno razpošiljanje po pošti. — Zaloga v vseh lekarnah Avstro-Ogerske.